

Медицински центар – Струга
ЕОЕ – Стоматолошка заштита

ФЛУОРОВИТЕ СОЛИ ВО ПРЕВЕНТИВА НА КАРИЕСОТ

Стрезоски К., Слободанка Паноска

За следење на резултатите од акцијата извршивме систематски преглед во 1981 год. и во 1984 год. кај 661 дете опфатени со флуорпрофилакса.

Редукцијата на кариесот на трајната деклација е 37,5%. Акцијата е извршена и резултатите регистрирани кај децата во Струшка општина.

Редукцијата на кариесот од 37,5% по двогодишна примена на фуонатрил-таблети и четкање на забите со аминофлуорид-желе докажува дека со комбинирана примена на ендогени и егзогени методи на флуор профилакса, може да се постигне добра заштита од кариес.

Големиот процент на кариес кај деца и возрасни и неговите бројни комбинации со децении наметнувале размислувања за неговата превенција. Откако уште во триесеттите години на минатиот век е докажано профилактичното дејство на флуорот во водата за пиење, солите на флуор и до денес останаа најефикасно профилактично средство во борбата против кариесот.

Многубројните странски и домашни публикации изнесуваат податоци и докази за позитивното дејство на флуорот во профилаксата на кариесот (1, 2, 3, 4, 5). Резултатите од примената на флуорот се различни а редукцијата на кариесот изнесува од 30 до 80%, во зависност од почетокот, траењето и начинот на примената.

Во овој труд сакаме, преку прикажувањето на резултатите од двогодишната примена на флуорот во профилаксата на кариесот, да дадеме скромен придонес во борбата против ова распространето заболување.

Материјал и метод

Во рамките на републичката програма за профилакса на кариесот со солите на флуор, со акцијата во Струга и општината беа опфатени 36 училишта, 4 детски градинки и една амбуланта за трудници и мајки доилки или вкупно 13291 лице.

За правилно насочување на акцијата одржани се 543 здравствено-просветни предавања за ученици, наставници, воспитувачи во училиштата и градинките и преку емисиите на локалната радиостаница.

Во акцијата се применети таблети флуонатрил и еднаш неделно колективно котролирано четкање на забите со аминофлуорид-желе.

* Трудот е презентираан на II-от конгрес на здравствените домови на Југославија, Струга, 15-17.X 1985 год.

За соодветно дозирање на таблетите претходно извршивме анализа на водите за пиене, кои најголем процент содржат од 0,04 до 0,08 ppm флуор на 1 литар вода. Резултатите покажаа дека овие води се изразито сиромашни со флуор, што беше фактор повеќе добро да ја подготвиме и целосно реализираме акцијата.

За следење на резултатите од акцијата извршивме систематски прегледи во 1981 и 1984 година на 661 дете опфатени со флуорпрофилакса и на 33 деца кои не беа вклучени во акцијата – како контролна група.

Резултати и дискусија

И во контролната и во флуор групата сите индексни вредности во 1984, во споредба со 1981 година, покажуваат зголемување, само што тоа зголемување во контролната група е значително поголемо отколку во флуор групата.

Во контролната група КИО се зголемила од 93,5 на 100% за млечната дентиција и од 74,1 на 100% за трајната дентиција; КИЗ од 46,7% на 66,8% за млечната и од 18,7% на 30,4% за трајната дентиција; КИП од 4,3 на 5,8 и од 2,5 на 4,0.

Во флуор групата овие зголемувања се незначителни и изнесуваат: КИО за млечната дентиција од 97,5 на 97,9% а за трајната од 86,73 на 89,7%; КИЗ за млечната дентиција од 62,2% на 65,9%, за трајната од 16,4% на 17,7%; КИП за млечната дентиција од 4,8 на 5,5 а за трајната од 2,4 во 1981 на 2,5 во 1984 година.

ТАБЕЛА

КОМПАРАЦИЈА НА ИНДЕКСНИТЕ ВРЕДНОСТИ НА КОНТРОЛНАТА И ФЛУОР ГРУПАТА ВО 1981 И 1984 ГОДИНА

	Млечна дентиција						Трајна дентиција					
	КИО		КИЗ		КИП		КИО		КИЗ		КИП	
	1981	1984	1981	1984	1981	1984	1981	1984	1981	1984	1981	1984
КОНТРОЛНА ГРУПА	93,5	100,0	46,7	66,8	4,3	5,8	74,1	100,0	18,7	30,4	2,5	4,0
ФЛУОР ГРУПА	97,5	97,9	62,2	65,9	4,8	5,5	86,7	89,8	16,4	17,7	2,4	2,5

Редукцијата на кариесот за млечната дентиција изнесува 5,1%. Вака малиот процент, се должи на големиот број екстракции, кои се, всушност, физиолошки екстракции а кои ги зголемуваат вредностите на КЕП. Редукцијата на кариесот за трајната дентиција изнесува 37,5%.

Заклучок

Иако се работи за релативно краток период за една превентивна акција, прикажаните резултати недвосмислено зборуваат за позитивното дејство на солите на флуор во профилаксата на кариесот. Позитивниот ефект посебно е манифестен кај трајната дентиција со редукција на кариес од 37,5%. Овие резултати укажуваат и на тоа дека со комбинација на интерна примена на флуор, и локална апликација може да се постигне добра заштита на забите.

FLUORIDES IN CARIES PREVENTION

Summary

Although our study covers a short preventive treatment period of two years, our results reveal undoubtedly the strong efficiency of Fluonatrill drops and Aminfluorid

gele, administered in 661 children. The investigated sample experienced caries reduction of 37,5%.

Our results confirm fluorides efficiency in caries prophylaxis.

Литература

1. Beloica, D. i sor.: Uticaj endogene primene fluora na gleđ stalnih zuba. Mak. stomat. pregled, 4, 142, 149, 1984
2. Maiwald, H. J.: Lokale Fluoridaplikation zur individuellen und kollektiven Kariesprevention, Stomatol. DDR, 28 (432-437), 1978
3. Тавчиовски, И. и сор.: Повеќекратно испитување на соодносот помеѓу забниот кариес и флуорконцентрацијата во водата за пиење. Мак. стомат. преглед, 4, 209-215, 1979
4. Stošić, P.: Savremena gledišta o mogućnostima profilakse kariesa. Zbornik na trudovi od V-ot kongres na stomatolozi na Jugoslavija, 117-121, 1975
5. Štern, O., E. Jelinek, Z. Rajić: Izbor metoda fluoridacije. Zbornik na trudovi od V-ot kongres na stomatolozi na Jugoslavija, 287-291, 1975